

RioTinto

Procena ekonomskog uticaja projekta litijuma i borata „Jadar”

Kako bi „Jadar“ uticao na ekonomsku sliku Loznice

Razvoj Projekta „Jadar“ doneo bi konkretnе i vidljive ekonomske koristi, kako nacionalno tako i lokalno privredi, između ostalog, kroz takse, poreze i doprinose, kroz potražnju za lokalnim proizvodima i uslugama, i stvaranjem novih radnih mesta.

1.300

novih,
višegeneracijskih
stalnih radnih mesta

1.100 €

prosečna mesečna
neto zarada

5 miliona €

godišnje za
razvojni fond

Više od

300

miliona €

godišnje za
snabdevanje

Skoro

25

miliona €

prihoda od poreza
opštini Loznica

Vraćanje industrijske snage Loznici

Razvoj Projekta „Jadar“ bi dodatno podržao novi zamahlokalne ekonomije, uključujući i zapošljavanje visokokvalifikovanih radnika i poslovne prilike za mala i srednja preduzeća. Procenjeni radni vek „Jadra“ doneo bi **korist za više generacija u decenijama koje dolaze**.

Prilike za zapošljavanje

Projekat ima potencijal da bude jedan od najvećih poslodavaca u regionu Loznice. Rio Tinto procenjuje da bi stalni broj zaposlenih u fazi rada rudnika bio oko **1.300**. Od ovog ukupnog broja, procenjeno je da bi bilo 205 rukovodećih pozicija, preko 735 specijalizovanih pozicija koje zahtevaju tehničku obuku i 360 operatera.

Povećanje prihoda od poreza u Loznici

Skoro **25 miliona evra** od poreza i taksi dobila bi opština Loznica godišnje. Ukupno se može očekivati da će direktni doprinosi lokalnim, lozničkim vlastima udvostručiti godišnji budžet. Sa povećanim budžetom, Loznica bi bila u mogućnosti da finansira lokalnu infrastrukturu, usluge i bolji kvalitet života svojih stanovnika.

Poboljšanja javne infrastrukture

Rudarsko-industrijske grnfeld projekte prati razvoj javne infrastrukture i komunalnih usluga, što pomaže privatnim investicijama i uvećava krajnji ekonomski efekat. To obično uključuje **razvoj puteva, železnice, vodovoda, elektro-mreže i gasovoda**, koje bi koristili i projekat i lokalne zajednice.

Poljoprivredna proizvodnja

Podzemni rudnici, kao što je Jadar, maksimalno smanjuju površinu koju zauzimaju kao i uticaj na životnu sredinu. To omogućava da se **neometano nastave poljoprivredne aktivnosti na površini**. Moderne tehnologije omogućavaju preradu rude tako da se obezbedi usklađenost sa propisima za kvalitet vode, emisije gasova i drugim ekološkim standardima.

Obrazovanje

Višedecenijski projekat kao što je „Jadar“ doprineo bi **ulaganjima u mlade generacije**. Saradnja sa univerzitetima, tehničkim fakultetima i srednjim školama i prihvatanje najsavremenijih tehnologija bila bi dugoročna vrednost, kako za buduće generacije zaposlenih tako i za kompaniju i dobavljače i izvođače koji sarađuju sa njom.

Nove poslovne prilike

Projekat bi stvorio nove poslovne prilike. **Na proizvode i usluge, projekat bi trošio 300 miliona evra svake godine**.

„Jadar“ – razvojni fond

Pored ekonomske vrednosti koju bi „Jadar“ stvorio, naša kompanija će osnovati dugoročni fond za finansiranje inicijativa u neposrednoj zoni projekta „Jadar“. „Jadar“ – razvojni fond, će izdvajati **5 miliona evra godišnje, u trajanju od najmanje 10 godina**, za podršku inicijativama koje su u skladu sa strategijama lokalnog ekonomskega razvoja i težnjama zajednice. Rio Sava Exploration je predložila da se fond usmeri na zelene i održive ekonomske inicijative, pre svega u opštinama Loznica i Krupanj. Očekuje se da će fokus biti i na sektorima poput poljoprivrede, turizma, industrije i konzervacije.

Ekonomske koristi za državu

Sa procjenjenom investicijom od najmanje 2,55 milijardi evra, Projekat „Jadar“ bi bio najveća direktna strana investicija u modernoj istoriji Srbije. Ovo ulaganje je dodatan iznos na 475 miliona evra koliko je do danas uloženo na razvoj projekta.

ZAPOSLENJE

„Jadar“ će otvoriti **1.300 stalnih radnih mesta**, a tokom faze izgradnje do **3.500 radnih mesta** na određeno vreme.

Kada se uzmu u obzir **multiplikativni efekti**, biće otvoreno još **3.265 radnih mesta** širom Srbije.

SNABDEVANJE

Očekuje se da će projekat **godišnje trošiti preko 300 miliona evra** na snabdevanje, od čega bi **70 odsto bilo iz Srbije**.

To je prilika za razvoj domaćeg lanca snabdevanja.

DOPRINOSI VLADI

U punom kapacitetu poslovanja, „Jadar“ će biti **jedan od najvećih poreskih obveznika u Srbiji**. Porezi i takse se procenjuju na **preko 180 miliona evra godišnje** – što je oko **1% prihoda državnog budžeta (BDP) Srbije**.

Osim ovih mogućnosti, poslovanje „Jadra“ će stvoriti priliku za saradnju sa privrednim subjektima širom Srbije, podržavajući druge aktivnosti kroz indirektne i indukovane ekonomske efekte svog poslovanja. **Kada se u obzir uzmu indirektni i indukovani uticaji, očekivani doprinos BDP-u svih obuhvaćenih privrednih grana se procenjuje na 1,9 milijardi evra** – što je više od 3% trenutnog BDP-a Srbije.

Pogled u budućnost – nova era ekonomije mogla bi da počne sa „Jadrom“

Mogući razvoj podzemnog rudnika i postrojenja za preradu i proizvodnju litijuma su samo početak.

Sa kapacitetom mineralnih resursa za višedecenijsko poslovanje, Jadar bi mogao da pozicionira Srbiju kao globalno važnog proizvođača litijum karbonata za baterije kao i borne kiseline. Zahvaljujući tome Srbija bi mogla da zauzme ključnu poziciju u svetskoj, i posebno evropskoj energetskoj tranziciji.

Revolucija elektromobilnosti otvara Srbiji višestruke i vredne mogućnosti. Srbija bi mogla da pokrene regionalni centar e-mobilnosti koji bi mogao da obuhvati razvoj katodnih materijala, baterija, proizvodnju električnih vozila i reciklažu.

Srbija je dobro pozicionirana da privuče dalje investicije, jer Evropa želi da razvije nove izvore snabdevanja na svom kontinentu

Sa predviđanim globalnim investicijama od preko 1 trillion evra samo u sektor e-mobilnosti do 2030. godine, globalna revolucija u transportu nudi Srbiji izuzetnu priliku da privuče deo tog globalnog ulaganja u proizvodni lanac e-mobilnosti putem vertikalne integracije sa projektom „Jadar“.

Analize sugeriše da bi vertikalna integracija u ekosistem e-mobilnosti mogla višestruko da poveća vrednost direktnih stranih investicija, u odnosu na pojedinačnu investiciju Projekta „Jadar“ i da ima dalekosežnije uticaje na otvaranje novih radnih mesta:

- **6,2 milijarde evra novih Direktnih stranih investicija**
- **>21.000 novih visoko kvalifikovanih, visoko plaćenih poslova**

RECIKLAŽA I CIRKULARNA EKONOMIJA

Da bi se ispunili ciljevi Evropske unije do 2040. godine, investiraće se **33 milijarde evra samo u ovaj sektor**

ELEKTRIČNA VOZILA

40% od svih vozila prodatih u Evropskoj uniji ima električni pogon (električna vozila i hibridi)

PROIZVODNJA BATERIJA

1% od ukupne mase litijum-jonskih baterija dolazi od litijuma

Jadar u lancu vrednosti e-mobilnosti

EKSPLOATACIJA LITIJUMA

Procenjeno je da će do 2030. godine potražnja za litijumom porasti **7 puta**.

PRERADA LITIJUMA

Više od 2.000 testova je prethodilo optimizaciji procesa prerade

Planirane investicije u sektor e-mobilnosti do 2030. godine iznose **1,1 biliona evra**

KOMPONENTE ZA BATERIJSKE ĆELIJE

30% ukupne vrednosti baterija odlazi na proizvodnju katoda

Zašto je „Jadar“ jedinstvena prilika

Ekonomije širom sveta postaju zelenije i čistije, a u srcu ove transformacije leži ključni metal – litijum.

Litijum-jonske baterije dominiraju tehnologijama za skladištenje energije

Efikasno

mogu da skladište energiju, bolje od drugih elemenata

Mala težina baterija

s obzirom na to da je litijum najlakši metal u periodnom sistemu elemenata

Punjive su

što je ključni uslov za baterije za električna vozila

Potražnja za litijumom je podstaknuta revolucijom e-mobilnosti

predviđa se da će u naredne dve decenije potražnja za električnim vozilima nadmašiti potražnju za vozilima sa motorima sa unutrašnjim sagorevanjem na nekoliko kritičnih tržišta.

Po čemu se Projekat „Jadar“ izdvaja?

Jedinstven	Konkurentan	Održiv
Jadarit je jedinstven mineralni resurs koji se ne može naći nigde drugde u svetu. Ležište Jadar je velikog obima, kvalitetno i strateški locirano.	Projekat „Jadar“ je dobro pozicioniran da uspe na sve konkurentnijim tržištima litijuma i bora. Ima potencijal da proizvede međunarodno značajne količine litijum-karbonata i borne kiseline, zadovoljavajući značajan deo globalnih potreba.	Projekat „Jadar“ bi proizveo ključne komponente za ostvarenje energetski efikasne budućnosti, uz primenu najviših standarda zaštite životne sredine, društvene odgovornosti i korporativnog upravljanja (ESG), tokom i nakon životnog veka rudnika.

Svesni smo da ekonomski rast ne može da se ostvari na uštrbu životne sredine i društvene odgovornosti. Odgovorno, moderno rudarstvo uključuje mere za smanjenje potencijalnih štetnih uticaja na ekosistem i lokalno stanovništvo. Za nas će uvek biti od ključnog značaja da obezbedimo rigorozne mere zaštite životne sredine i društvene zajednice.

Procena ekonomskog uticaja Projekta litijuma i bora „Jadar“, izrađena je na zahtev kompanije Rio Tinto kako bi procenio njegov potencijalni doprinos ekonomiji Srbije. Procena ne razmatra samo stvorenu vrednost, generisana radna mesta i poreze koje treba da plati sam projekat – već se bavi i dodatnim ekonomskim aktivnostima koje proizilaze iz lanca snabdevanja i povećanih prihoda domaćinstava. Ovaj izveštaj je pripremila Ergo Strategy Group, nezavisna konsultanstka firma za strategiju. Dok Ergo Strategy Group pristupa prognozi i predviđanjima sa dužnom pažnjom, priroda ekonomskog modeliranja je neodvojivo zavisna od niza pretpostavki koje unose određeni stepen neizvesnosti. Konkretno, plaćanja poreza i taksi – i njihov vremenski rok – će u velikoj meri zavisiti od mnogih faktora, uključujući cene roba, kurseve valuta, kapitalne troškove za razvoj projekta, raspored projekta, operativne troškove i finansijske aranžmane.

U slučaju litijum–karbonata, za ovu procenu korišćen je prosek dugoročnih prognoza analitičara tržišta litijuma – zasnovan na ceni od 15 hiljada dolara/t LC. Za bornu kiselinu, cene su izvedene na osnovu vrednosti iz istorijskih trendova.

Iznos CAPEX-a od preko 2,55 milijardi evra utvrđena je 2021.godine.

Sve finansijske vrednosti su iskazane u evrima. Tamo gde je bilo potrebno, američki dolari su pretvoreni u evre po kursu od 1 dolar = 0,95 evra.

Jadarit, jedinstveni mineral
koji je Rio Tinto otkrio u
dolini Jadra, 2004. godine

Za više informacija, možete kontaktirati:

Rio Sava Exploration d.o.o.

Navigator 2
Bulevar Milutina Milankovića 1i
11070 Beograd
Srbija
T: (+381) 11 4041 430

riotinto.com/jadar | riotintoserbia.com | facebook.com/JadarProjekat

Rio Tinto Informativni centar

Gimnazijska 4
15300 Loznica
Srbija
T: (+381) 15 872 834

Rio Tinto Informativni centar

Stevana Sindelića 9
15309 Brezjak
Srbija
T: (+381) 15 610 223